

JAK ŻYLIŚMY W 2010 ROKU? – WEDŁUG GUS

INFORMACJA O WYNIKACH BADANIA BUDŻETÓW GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2010 ROKU - NA PODSTAWIE INFORMACJI GUS

Na podstawie wstępnych danych GUS za rok 2010, dotyczących sytuacji gospodarstw domowych w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych, można ocenić warunki w jakich żyli w ubiegłym roku pracujący w Polsce. Wbrew publikacjom prasowym, które ukazały się w ostatnich dwóch tygodniach, sugerującym poprawę warunków życia w Polsce, sytuacja nie wygląda tak optymistycznie, jak się ją przedstawia.

Prawdą jest, że w 2010 r. w gospodarstwach domowych przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę był realnie wyższy o 4,3% od dochodu z roku 2009. Jednak tempo jego wzrostu nie było imponujące wobec skali niezaspokojonych potrzeb gospodarstw domowych. Ewidentnie jest to wynik utrzymującego się kryzysu, którego zdaniem rządu nie ma i nigdy nie było. Zmniejszyła się ponadto realna dynamika wydatków (1% wobec 2,2% w 2009 roku), co bez wątpienia przełożyło się na poziom konsumpcji i inwestycji.

DOCHODY I WYDATKI

Mało który z komentatorów zwraca uwagę na duże zróżnicowanie przeciętnych miesięcznych dochodów i wydatków pomiędzy poszczególnymi grupami społeczno-ekonomicznymi. Od lata jest ono na relatywnie wysokim poziomie.

- W 2010 r. zarówno przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny jak i przeciętne miesięczne wydatki na osobę najwyższe były w gospodarstwach osób pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym. Dochód w tej grupie gospodarstw domowych był o 23,1% wyższy od dochodu w gospodarstwach ogółem, a wydatki o 21,7% wyższe od przeciętnych wydatków ogółem. Jest to tendencja, która utrzymuje się od wielu lat.
- Najniższym dochodem rozporządzalnym dysponowały gospodarstwa rencistów (926 zł) i był on o 22,4% poniżej przeciętnej w gospodarstwach ogółem. W grupie tej odnotowano także najwyższy udział wydatków w dochodach, co świadczy o braku możliwości bieżącego oszczędzania.
- Najniższe wydatki odnotowano w gospodarstwach

rolników (757 zł) – o 23,6% poniżej przeciętnej dla gospodarstw ogółem.

- Realny wzrost wydatków wystąpił we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych, z wyjątkiem pracujących na własny rachunek (spadek o 2,5 %).
- Nadal najwyższy udział w strukturze wydatków ogółu gospodarstw domowych miały wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe (24,8%), przy czym w gospodarstwach pracujących na własny rachunek stanowiły one 21,0%, a w gospodarstwach rolników – 31,5% wszystkich wydatków.
- Udział wydatków na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii wzrósł we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych – w gospodarstwach ogółem o 0,5 pkt proc. (w tym na nośniki energii o 0,7 pkt proc.). Wzrost ten dotyczył szczególnie gospodarstw domowych rolników.
- Dużym obciążeniem dla gospodarstw domowych były również wydatki na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii, które stanowiły 20,2% łącznych wydatków. Wydatki na tę kategorię usług odczuwalne były zwłaszcza w gospodarstwach emerytów i rencistów, którzy przeznaczali na nie odpowiednio 24,1% i 25,6% swoich wydatków.

ROZWARSTWIENIE DOCHODOWE

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny 20% osób o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa) był sześciokrotnie wyższy od analogicznego dochodu 20% osób uzyskujących najniższe dochody (I grupa kwintylowa).

Relacje te zarówno w odniesieniu do dochodu jak i wydatków od kilku lat pozostają na podobnym poziomie.

W gospodarstwach ogółem 20% osób znajdujących się w najlepszej sytuacji dochodowej dysponowało około 41,7% (w 2009 – 41,3%) dochodów całej badanej zbiorowości gospodarstw domowych, podczas gdy 20% osób pozostających w sytuacji najgorszej – około 6,9% (w 2009 – 6,6%).

Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym w najwyższej grupie kwintalowej wyniósł 73,3%, a w najniższej 119,4% co oznacza, że gospodarstwa najbardziej zubożałe były zmuszone korzystać ze swoich oszczędności lub z kredytów.

Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych jest czynnikiem wyraźnie różnicującym poziom i strukturę wydatków. Wyraża się to m.in. większym obciążeniem budżetów rodzin najuboższych wydatkami na zaspokojenie podstawowych potrzeb, tj. wydatkami na żywność i napoje bezalkoholowe oraz na stałe opłaty mieszkaniowe (opłaty na

rzecz właścicieli, zaopatrywanie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem oraz nośniki energii).

W budżetach 20% osób o najniższych dochodach w gospodarstwach domowych ogółem wydatki te stanowiły łącznie 53,9%, przy czym najniższy udział odnotowano w gospodarstwach rolników – 47,3%, a najwyższy w gospodarstwach emerytów i rencistów – 57,6%. Wydatki podstawowe wyniosły znacząco poniżej połowy ogółu wydatków w 20% osób o najwyższych dochodach: w gospodarstwach ogółem – 33,5%. Najniższe były w gospodarstwach pracujących na własny rachunek – 27,8%, a najwyższe – u emerytów i rencistów – 41,8%.

Podobnie jak w trzech ostatnich latach, najmniejsze różnice pomiędzy osobami najzamożniejszymi (V grupa kwintylowa) a najbiedniejszymi (I grupa kwintylowa) dotyczyły wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe (blisko dwukrotna). Większe dysproporcje pomiędzy tymi grupami osób zaobserwowano w odniesieniu do wydatków na towary i usługi nieżywnościowe (np. na restauracje i hotele różnica była ponad dziewięciokrotna, na edukację około siedmiokrotna, a na rekreację i kulturę – około sześciokrotna), a ich skala zależała od klasy potrzeb i grupy społeczno – ekonomicznej.

W najlepszej sytuacji dochodowej znajdowały się małżeństwa bez dzieci, których przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę był o 43,5% powyżej średniej krajowej, podczas gdy osoby z przynajmniej jednym dzieckiem na utrzymaniu dysponowały dochodem o 16,8% niższym od średniej krajowej.

W najgorszej sytuacji materialnej były małżeństwa posiadające troje i więcej dzieci na utrzymaniu, gdzie dochód na osobę był o ok. 40% niższy niż średnia dla Polski ogółem.

Wydatki gospodarstw domowych z osobami niepełnosprawnymi były o ok. 15,5% niższe od przeciętnych miesięcznych w gospodarstwach ogółem i o ok. 19% niż przeciętna w gospodarstwach bez osób niepełnosprawnych.

Udział wydatków w dochodzie w gospodarstwach domowych bez osób niepełnosprawnych wyniósł 82,7%, a w gospodarstwach domowych, w których osoba niepełnosprawna była osobą dostarczającą najwyższe dochody – 89,3%.

SPÓŻYCIE ILOŚCIOWE ŻYWNOŚCI

W 2010 roku odnotowano dalszy spadek spożycia większości podstawowych artykułów żywnościowych. Najbardziej spadło spożycie owoców (o 9,0%), z wyjątkiem bananów i owoców cytrusowych (wzrost o 17,1% i 5,0%). Nastąpił też spadek spożycia mięsa wołowego (o 8,3%), masła (o 6,9%), cukru (o 5,8%), śmietany i śmietanki (o 5,0%), pieczywa (o 3,7%), warzyw o 3,2% (w tym ziemniaków o 4,7%), z wyjątkiem ogórków i cebuli (wzrost odpowiednio o 8,2% i 2,1%), a także ryb (o 2,2%). Wzrosło spożycie napojów bezalkoholowych (o 9,1%), głównie wód mineralnych i źródlanych (o 14,2%), serów (o 3,3%), zwłaszcza serów twarogowych (o 5,8%), mięsa wieprzowego (o 3,0%), drobiu (o 2,0%).

Poziom spożycia większości artykułów żywnościowych zależy od dochodów gospodarstwa domowego. Wraz ze wzrostem poziomu zamożności gospodarstw rośnie poziom spożycia niektórych artykułów żywnościowych. Tak jak i w roku 2009 w gospodarstwach domowych ogółem osiągających najwyższe dochody (V grupa kwintylowa) spożywano w porównaniu z rodzinami o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa): pięciokrotnie więcej soków warzywnych,

ponad czterokrotnie więcej napojów mlecznych, około trzykrotnie więcej wód mineralnych i źródlanych, soków owocowych i jogurtów, ponad dwukrotnie więcej owoców, wędlin wysokogatunkowych i kiełbas trwałych, ryb, wyrobów cukierniczych i ciastkarskich oraz warzyw. Natomiast w gospodarstwach domowych o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa) spożywano więcej pieczywa, mąki, ziemniaków i cukru.

SUBIEKTYWNA OCENA SYTUACJI MATERIALNEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH

Podobnie jak w roku 2009 ponad połowa badanych gospodarstw domowych (ok. 55%) oceniała swoją sytuację materialną jako przeciętną, co czwarte gospodarstwo postrzegało ją jako raczej dobrą i bardzo dobrą i prawie co piąte jako raczej złą i złą.

Najlepiej oceniały swoją sytuację materialną (bardzo dobrze lub raczej dobrze) gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek (48,2%) oraz gospodarstwa domowe pracowników (29%), natomiast zdecydowanie najgorzej (raczej źle lub źle) – gospodarstwa rencistów (42,4 %).

Ponad 1/3 gospodarstw domowych stwierdziła, że nie ma problemu z zaspokojeniem swoich potrzeb materialnych, zaś co dziesiąte gospodarstwo ma wielkie trudności z ich zaspokojeniem.

Gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek były jedyną grupą społecznoekonomiczną, w której ponad połowa gospodarstw domowych (57,6%) nie miała trudności w „wiązaniu końca z końcem”.

W pozostałych grupach społeczno-ekonomicznych większość gospodarstw domowych z trudnością (z pewną trudnością, z trudnością lub z wielką trudnością) „wiązała koniec z końcem”.

Zdecydowanie najgorzej przedstawiała się sytuacja w gospodarstwach rencistów, gdzie aż 85,3% gospodarstw domowych stwierdziło, że z trudnością „wiąże koniec z końcem”, tj. o 42,9 pkt proc. więcej niż w gospodarstwach pracujących na własny rachunek.

UWAGA: TYLKO DO KOŃCA CZERWCA ZGŁOSZENIA KANDYDATÓW NA ŁAWNİKÓW!

W tym roku została znowelizowana ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Nowe przepisy zaczną obowiązywać od 14 czerwca 2011 r.

W związku z tym, że zakończyła się poprzednia kadencja ławników, do 30 czerwca 2011 r. rady miast i gmin przyjmują zgłoszenia kandydatów na ławników, natomiast do końca października dokonają one wyboru.

Kandydat na ławnika powinien:

- mieć ukończone 30 lat, ale nie więcej niż 70,
- mieć przynajmniej średnie wykształcenie,
- mieszkać lub pracować w miejscu kandydowania przynajmniej od roku,
- mieć pełne prawa cywilne i obywatelskie
- mieć 3 fotografie, zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego i od lekarza.

Zobacz Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie szczegółowego trybu zgłaszania radom gmin kandydatów na ławników oraz wzoru karty zgłoszenia i pobierz wzór karty zgłoszenia kandydata na ławnika:

<http://bip.ms.gov.pl/pl/ministerstwo/sady-powszechnie>